ފޭޑް މުޤައްދިމާ:

ކުރެހުން 1: ކ. ދިއްފުށިބޭރުގައި އަޅާފައިވާ ކަނޑުފަތި ޖެހުމަށް 2004ގައި. ކަނޑުފަތިހަރުކުރުމުގައި އާވާ ބޭއިފެއްޓެއް މަސް ހަރުވެއްޖުމަކުން ފޮއިޔާ އުޅުނު ތަކުގައި ވަނީ ބަލުންފައެވެ.

މާކަނޑުތެރޭގައި އޮޔާދާގޮތަށް ނުވަތަ ހަރުކުރެވިފައިވާ 'އޮޔާދާ' ކަނޑުފަތިގައި ކަނޑުމަސް އަޅާކަމީ މިހާރު ހުރިހާ މަސްވެރިންވެސް ދަންނަކަމެކެވެ. އަދި މަސްވެރިން ހޯދުން ފަސޭހަކުރުމާއި މަސްބޭނުމްވަރު އިތުރުކުރުމަށް މިފަދަ ކަނޑުފަތި ބޭނުންކުރުމަކީ މިހާރު މުޅި ދުނިޔޭގައިވެސް އާއްމުކަމެކެވެ. ރާއްޖޭގައި އޮޔާދާ ކަނޑުފަތި ހަރުކުރަން ފެށިފައިވަނީ 1982 ވަނައަހަރުއެވެ. މިހާރު ރާއްޖޭގެ އެކި ސަރަހައްދުތަކުގައި ސާޅީހަށް ވުރެ ގިނަ ކަނޑުފަތި ހަރުކުރެވިފައިވެއެވެ. އަދި ރާއްޖެއަށް ބާނާ ކަނޑުމަހުގެ ބޮޑު އިންސައްތައެއް ބާނަނީ ކަނޑުފަތިތަކުން ކައިރީގައި އުޅޭ މަސްއަރިންތަކުންނެވެ. ނަމަވެސް، މިހާރުސާބިތުން އަހަރިއްޔާވެސް ސައިންޓިފިކް ގޮތުން އޮޔާދާ ކަނޑުފަތިގައި ކަނޑުމަސް 'އަޅާކަމީ' ކީއްވެތޯކަން ނުވަތަ ކޮން ސަބަބަކާ ހުރެތޯ އެނގޭ ފުރިހަމަގޮތެއްގައި ހޯދިފައެއްނުވެއެވެ. މިފަދަ މަޢުލޫމާތުތަކަކީ މަސްވެރިކަން ރާވާނީގައި ބޭނުންކުރުމަށް ވަރަށް މުހިއްމު މަޢުލޫމާތެކެވެ. މިސާލަކަށް، ކަނޑުމަހަށް އޮޔާދާކަނޑުފަތި 'ފެންނަ' އެނގޭ ދުރުމިނަކީ ހާމިންފަރާތަކުން އެނގިއްޖެނަމަ ކަނޑުފަތި އެޅުމުގައި ގިނަގުނަ ހަރުދަނާ އުސޫލަކުން ކަނޑުފަތި އެޅުމުގެ ސަރަހައްދު ވަކި ކުރަނީ ހާލަތެއް ނުވަތަ ހަމަޖެހިފައިވާގޮތުން ކަނޑުފަތިއާއިގައި މަސް ނުހުންނާނެކަން އެގިއްޖެނަމަ އެފަދަ ދުރުމިނަކުގައި އޮޔާދާ ކަނޑުފަތިއާއިގައި މަސްހުރުމާގުޅޭކަން މަސްވެރިން ދަނެގަނެވޭނެއެވެ.

އޮޔާދާ ކަނޑުފަތިގައި މަސް އަޅަނީ ކީއްވެތޯ ނުވަތަ އޮޔާދާ ކަނޑުފަތިއާ އެއްސުރެއްޗަށް ވުޖޫދު މަސްމަހަން ލިބޭނީ ކޮންފައިދާއެއް ބޮޑުކަން މިހާރުގެ ކުރިމަތިވެފައިވާ އިލްމީ ތަފާސްހިސާބުތަކުން ދެއްކުމާއި ކަސްއަޅާ ސަބަބު ޒުވާނުކުރާތޯވަގުތު ބަލައިލާ ތަރުކީވެފައިވާ ކަސްއަޅާ ނަމަވެސް މިކަމަށް ދެކޭ ހައިޕޮތެސިސްއެއް ކަމުގައިވެއެވެ (ފްރެއަން އާއި ޑެގޯރން، 2000؛ ކަސްތްރޯ އެޓާލް، 2002). މިދެ ހައިޕޮތެސިސްއަކީ:

- މީޓިން ޕޮއިންޓް ހައިޕޮތެސިސް: މިތިސްނުމުގައި ބުނެފައި އޮޔާދާ ކަނޑުފަތި ކައިރިއަށް މަސްޖަމާވަނީ ހޯއްދޭފައިވާ މަސް ނުވަތަ މަސްއައިންތަކެއް އެއްވެސް ނުވަތަކެއް އެއްކައިން އަހަރު ބޮޑުތަފާ މީހުނަކު އިތުރުކުރުމުގެ ބޭނުމުގައި ކަމުގައެވެ. މިކަމުގެ ސަބަބުން އެއްޗެހިއެކު ވީބާ ފައިދާއޭ އަހަރުގައިގޮތަކަށް އެކުލެން ވީބާ ފައިދާއެވެ (ސޯކަތަކާކަން ވެގެ ފުރުސަތު ކުޑަވުން، ކަނޑުމަހުދާއި އަދި ކެއުމަށް ފަހިވުން).
- އިންޑިކޭޓަރ ލޮގް ހައިޕޮތެސިސް: މިތިސްނުމުގެ އަސާސަކީ ބުނެފައި އޮޔާދާ އެތެރެން ދަތުރުކުރާ މަސްތަކުގެ ގޮތުން ކަނޑުގެ ދިމާލަށް ހޭޅުމުގައެވެ. އެހެން އެފަދަ ތަކެތި ކަނޑުފަތިއެއް ފަހަރަށް ކުރެހުން އޮޔާގެ ކާބޯތަކު އަދިވެސް ކަމަށްބެލޭ ނުވަތަ އެފަދަ ތަކެތި އޮޔާދާގައި 'ރިޒުގުއްޖޭގައި' ހުރިނަމަ އޮޔާއަކު ފުރަޒޮވް ޖެހޭތަކުގައި ކަމުގައިވެއެވެ. މިފަދަ ސަރަހައްދު ތަކާއި އެސަރަހައްދުތަކުގެ ޙާލަތު ހުރިގޮތް އަދި ކަނޑުގެ ސަރަހައްދުތަކެވެ. މިފަދަ ދިރުމަށް ގޮތެއް ކަނޑުފަތި އޮޔާދާ އެއްސުރެއްޗަށް ވުޖޫދު އިތުރުވުމާއި އެވެސް ކުޑަކަމަކީ ކަނޑުގަނޑު ސަރަހައްދުތަކުގައި ދިރުމުގެ ހަރުކަށިވެރިކަމަށް ގެއްލުން ދިނުމުގެ އެވެ.

އެހެންނަމަވެސް ސައިންޓިފިކް ބޭނުންތަކަށް 1980ގެ އަހަރުތަކުގައި އަދި 1990ގެ އަހަރުތަކުގައި ކުރެވިފައިވާ މަދު ދިރާސާއަކުން (މިދިރާސާތަކުން ރިސާރޗަރުންނަށް 10 ކިލޯމީޓަރު ދުރުން އޮޔާދާ ކަނޑުފަތީގެ ވަކި ސަބަބުތަކެއް ދެއްކިފައި)،

2000ގެ އަހަރުތަކުގައި ޓޫނާ ކަނޑުފަހަރާއި ގުޅުންހުރި ދިރާސާގެ މުޅިއުމު ފުޅާވެއްސެއް ވަނީ ފެށިފައެވެ. މިކަމުގެ ސަބަބަކަށްވީ އުމުރާނާގައި ދުނިޔޭގައި ހިނގުނު ބައިނަލްއަގްވާމީ ދިރާސާތަކުގެ ސަބަބުން ވަނީ ބޮޑުވެފައެވެ.

ޝަކުލު 2: ޓޫނާ ކަނޑުގައި ކައިރީގައި ރިސޯޓް އުޅަނދަ ކަންނުޑި އައިސްކާއި ފިޔަވަ އައިސްއެއް. ފޮޓޯ: ޑރ. މާރިކް ބަކާޓް.

ދުނިޔަވިސްނުން އޮތް ހަމައިގެ ފުރާޅުގެ ފިޝަރީޒް ރިސޯޓްތަކުގެ ބޮޑުމަރުކަޒެއް އިރުގައި ޓޫނާ ކަނޑުފަހު ލިބުމަށްޓަކައި ކަނޑުމަސް އެދުނުބުރަދަނާއި، ކަނޑުފަހުގެ ހަރުކަށިފައިވާ އެކަސްބިޔަ ރިސޯޓްޕަތަރެއް މަހުގައި ޖަހާފައިވާ އެކަސްބިތަށް ޖަޕާނު އިރުގައި ދުނިޔެއަށްފައިވައެވެ. މިދިރާސާއިން ޖެހިނޭ އެބާލު (2007) ދައުލަތުގައިދިފައިވަނީ ރިސޯޓުއަހަރަ ކަސްދުގެ އެސޯސިއޭޝަންފައިވާ ޓޫނާ ކަނޑުފަހު ކައިރީގައި އެވަރުގެކަން އެއްގަމުގެވަސްދުއް، އެއަށް ކަނޑުފަހުގެ ޝަކުން، ވަރަށް މަދުންނޫނީ، ނުގަސް އޮޔާކުރުގައެވެ. އަދި އެއަށް ކަނޑުފަހު ތަކަށް ދާއިރާ ދަނީ އެކަނޑުފަހުގެ އެއްގޮތް ކައިރީގައިވާ ކަނޑުފަހު ތަކަށް ކުރުގައެވެ.

ފޭޑްސް (ފިޝް އެގްރިގޭޓިންގ ޑިވައިސަސް އަށް އިންސްޓޮލޭޝަންގެ އާބާދުވެފައިވާ ޖަގަ ޖެހިނޭ އިރާސިޔާބާދު) ގެ ނަމުގައި ދޫކޮށްލެވޭ ހައިގައި ހިނގުން ޖެހިއްޖޭތަކުގެ މަޤްބޫލުކަމުގެ އޮތީ ޓޫނާ ކަނޑުފަހުގައި ތަފާތު އިންސްޓޮލޭޝަން ހުރިކަމުގެ ކަނޑުމަރުގެ ބިލޭއިރު ދެނެގަނެވުނީކަމުގެއެވެ. މިޖެހިއްޖޭތަކުގެ ސަބަބުން ކުރިމަގުގައި ދިރާސާ ކުރުން މުޅިއުމު ދެރާއިރާއެއް ވަނީ ދެނެގަނެވިފައެވެ. އެއީ:

1. ޓޫނާ ކަނޑުފަހުގެ ސަބަބުން ކަނޑުމަރުގެ ބާވަތްތަކާއި ކަނޑުފަހު ކައިރީގައި އުޅޭ މަހުގެ ބާވަތްތަކުގެ ބިލޭވާއަށާއި އިސްތިޙާރު އަންނަނީ ކޮންބައިދިވެހިކަމެއްބާވުން
2. ސައިންޓިފިކް ޖެހިއްޖެއިރުމަސް ގޮތުގައި ޓޫނާ ކަނޑުފަހުތައް ސްޓޮކް އަންދާޒާކުރުމަށާއި މެނޭޖްކުރުމަށް އަދި ބަލަހައްޓާރިސޯޓް އެސޯސިއޭޝަން ބޭނުންކުރުން.

މިކަމުގައި އެންމެފުރަތަމަ ކުރަންޖެހޭކަމަކީ ބެލެވިފައިވާނީ ފުރަތަމަގޮތް ނޫންގޮތަށް (ހަރުކަށިވެފައިވާ އަދި އޮއާގޮތުގައި) ދެވިފައިވާ ކަނޑުފަހުގެ ސަބަބުން މަހުގެ ބިލޭވާއަށާއި އިސްތިޙާރު އަންނަނީ ކޮންބައިދިވެހިކަމެއް ބެލުމެވެ. އަދި މިކަމަށް ޓޫނާ ކަނޑުފަހުތަކުގެ ކައިރީގައި ކުރެވޭ މަސްވެރިކަން ފެހިބިލޭކުރުމަށް ކަންތައްތަކުން ބޭނުންތެރި މައުލޫމާތު ކަމުގައިވަނީ ބެލެވިފައެވެ. މިގޮތުން ކުރެވޭ ދިރާސާ ސުވާލުތަކަކީ:

- ޓޫނާ ކަނޑުފަހު ތަކުގެ ސަބަބުން ކަނޑުމަރުގެ ލޯބިސްޓާފް ޑޮލްފިންސް ބިލޭވާއަށް ބަލަހައްޓާ ހާއި

- އޮއިވާލީ ކަދުރުވިލަތްކުގެ ސަރަހައްދުން މަސްވެރިންގެ ބައްޓޫއަށް އަންނަނީ ކޮށްބަދުރުވިކަތްކޮށްބާއި
- އޮއިވާލީ ކަދުރުވިލައްދަރު ޑިނަރޯސްޖިނަމަ މަދުކޮށްޖިނަމަ ނުވަތަ ކަނޑުމަދުގެ ސްޕީޝަލް ގައިނަމިކްސް އަންނާނީ ކޮށްބަދުރުވިކަތްކުއްވެ.

ދުވަނައަށް ކުރެވޭނޭގޮތް މުހިއްމު ކަމަކީ މުޅިން ޢާއި ދިރާސާއެކެވެ. އޮއިވާލީ ކަނޑުވިލަތްކުގެ ކައިރިއަށް މަސްޖަމާވާ ކަނޑުވިލުއްޗާ އެސްޓިއޭޓްވެގެން އުޅޭކަމީ ކަނޑުވިލަތްތަށް ދިސާބަލާ ޕްލަޖެކްޓުގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރެވިދާނެކަމުގެ ހުރިހާކަމެވެ. އެހެން ކަނޑުމަސް އޮބްޒާރވް ކުރާ ސްޓޭޝަނުމަތީ ވަރަށް މުހިންމުކަމެކެވެ. އޮއިވާލީ ކަނޑުވިލަތްތަކުގައި އިންސްޓްރޫމަންޓްތައް ދެމިގެންދާއިރު ހަދާކުރުމަށްޓަކަ ކަނޑުވިލަތަށް ވެގެންދާނީ މަސްވެރިކަމަށްބޭނުންކުރާ ވަސީލަތްތަކަށް ނުކުމެ. އިތުރު ތަރައްޤީ ނުވަތަ ދިރާސާކުރުމަށް ބޭނުންތައް މުހިއްމު ވަސީލަތްތަކެއްގެންދާނެ.

ރާއްޖެއަށް ކަނޑުމަސްވެރިކަމުގެ ދިރު ތަރިކާގެ ޤައުމުތަކެވެ. ރާއްޖޭގައި 40 އަހަރު އޮއިވާލީ ކަނޑުވިލަ ހަދުކުރުމަށް އަދި ދާއިމީގޮތުގައި އެތަކެއް ބޭރުކުރާބޭކަލު މިފަދަ ދިރާސާއެއް ކުރުމަށް އެއްވެ އެކަށައަ ޤައުމުކަމުގައި ވަނީ ބޭރުވިފައެވެ. ވީމާ، ރާއްޖެ ތަރުސީލު ކުރަނީ މިފަދަ ދިރާސާކުރުމުގެ 'ސައިންސްކަމަށް ލޯބިވާ' ކަމުގައެވެ. މިހިން ދިރާސާތަކަށް ސައިންޓިސްޓުން މިހާރު ތިމަ ބެލެނިކަމް މުވައްޒަފުންނާއި ބެހޭ ސަޔަންޓިސްޓުން ނާއި ދުނިޔެން މިފަދަ ދިރާސާ ފުރުޞަތާއެއް ހިންގާކަމީ މިހިން ދިރާސާތަކަށް ސައިންސްޓުން މިލާއިރާގެ ބައިނަލްއަޤުވާމީ ފުރުޞަތަށް ވެގެންދާނެކަމެވެ.

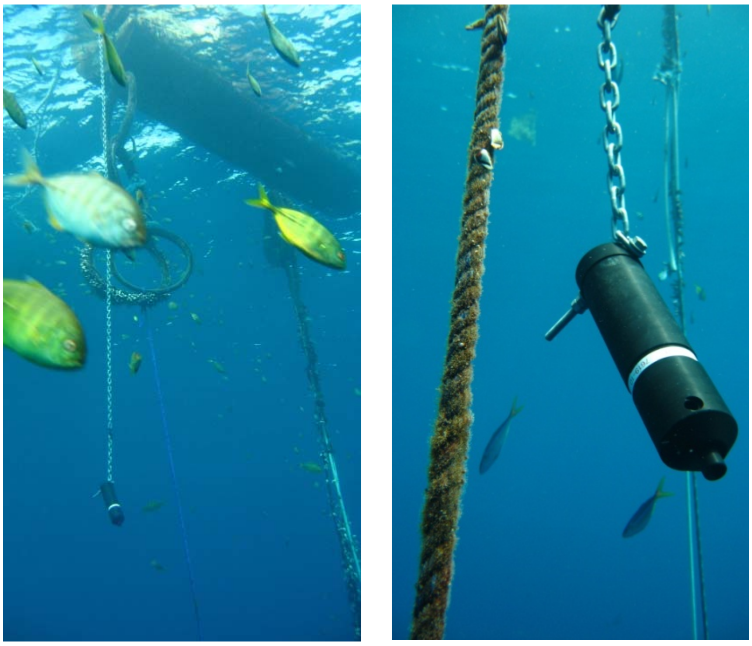

ކުރުނު 3: ފޮޓޯ ވިއްލާ-2 ޖިޔަންސީވަރ (ފިސިހިނުގެ ސްޓޭޝަން ކަނޑުވިއްލާއެއްގައި ހަދުކޮށްފައި)

ފޯގްމީޓިލިސްގެ މަޤްޞަދާއި ދިރާސާ ސްޓާޓު

ފޯގްމީޓިލިސް ޕްރޮޖެކްޓުގެ މަޤްޞަދަ

1. އޮއިވާލީ ކަދުރުވިލަގެ ސަރަހައްދު ކަނޑުމަތާއި އެހެނިހެން މަހުގައި ބޮޑުތޮރިތަކުގެ ބިހޭވިއަރާއި އިސްޓޭޓިއަސް ބަދަލުވެދާގޮތް.
2. ސްޓޭކް އެސެސްމަންޓުތަކާއި މަސްވެރިކަން ވެންޓިލޭޝަން ސަޔަންޓިފިކް ޕްރޮޖެކްޓުތަކުގެ ގޮތުގައި ކަނޑުވިލަ ތަކީ ބޭނުންކުރުން

ޕްރޮޖެކްޓް ފެށުނީ ދިވެހިރާއްޖޭން އެކުން ޖަވާބުދާރީވާގޮތުގައި (އައިއާރްއައި ޕާޓްނަރސް، ޔުނިވަރސިޓީއޮފް ނަވައި، ޔުނިވަރސިޓީ އޮފް ބަރމިންގް، ސެކްރެޓޭރިއެޓް އޮފް ކޮމަންވެލްތުގައި) ކުރަމުން ގެންދާ ދިރާސާގެ ބައެއްގެ ގޮތުގައެވެ. މިއާ ޕްރޮޖެކްޓް ތިޔާގައިވާ ދާއިރާގެ ކަންތައްތަކުގެ ކުރަމުން ގެންދަނީއެވެ.

- ބައިނަލް އަޤްވާމީ މުއައްސަސާތަކުން ކުރަމުން ގެންދާ މަސައްކަތަށް އެހީތެރިވުން.
- ޖެންޑަރ ބަރާބަރީ ހޯދުމަށް މުއައްސަސާގެ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ބަރާބަރީ ތިއްބާ ގުޅިގެންކަން ފެށުނުން.
- ކުރަމުން ދިރާސާގެ އަޅާގަތުމުގައި ތަފާތު މަސްލަހަތެއް ޖެންޑަރގެ ބަރާބަރީ ގުޅޭ ކަމުގައިވާ ބާރުލިބޭނެގޮތުގައި މަޢުލޫމާތު ތަކެތި ލިބިގަންނަވާނުން.

އަދި ހުރިހާ ދާއިރާއެއްގައި ތަފާތު މަސްލަހަތުގެ ޖެންޑަރ ބަރާބަރީ ގެއްލުމަށްފަހު މިފަދަ ކަންތައްތަކުގައި ބާރުލިބިގެންދާނެ މަޢުލޫމާތު ތަކެތި ލިބިގަންނާނެއެވެ. މިސާލަކަށް:

- ތަފާތު ޖެންޑަރގެ ތަކެތި ކަނޑައެޅުމަށް މަސް އަމާޒުތަކާ ހިންގަނީ ސިޔާސީ ޕާޓީތަކާއި ގުޅިގެން ދެވޭ ބާރުތަކުން،
- ތަފާތު ޖެންޑަރގެ ފައިދާތަކަށް މަސައްކަތް ސިޔާސީ ޕާޓީތަކާއި ގުޅިގެން ހުށަހެޅުން،
- ޖެންޑަރ ތަކެތި އަދި މަސްއޫލިއްޔަތު ނެތުމަށް ފެނިގެން މަސައްކަތް ކުރެވިދާނެ ސަރުކާރުން ޕްރޮގްރާމް އަމަލުކުރެވޭނެ ބާރުތަކާއި ގުޅިގެން، އަދި
- ތަފާތު ސަރުކާރުތަކުގެ ތަރައްޤީގެ އެއްބަސްވުމާއި ދެކޮޅަށް އަޅާލެވޭ ތަފާތު ބާރުތަކުގެ މަސައްކަތް ކުރުން.

މިސާލުތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ޤައުމުތަކުގައި ކުރާ ބައިތަކުގެ ޕްރޮޖެކްޓްތަކުގެ ދަށުން ހުށަހެޅުން ލިބިގެންދާ ދިރާސާތަކުން ލިބިގަނެވޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ތަޖުރިބާތަކުން ލިބިގެންދާނެއެވެ.

ތަޖުރިބާ:

- ބަންގްލަދޭޝް: ބައިނަލްއަޤްވާމީ ސެކްރެޓޭރިއެޓް ތިބުނު އިންތިޚާބު ކޮމިޝަން ޕްރޮޖެކްޓެއް ފޯރުކޮށް ކުރިއަށްގެންދިޔަ އެކު ބަރާބަރީއަށް ފައިދާކުރާގޮތުގެ 3 އަހަރުދުވަހުގެ (2008 ން 2010) ޕްރޮޖެކްޓެކެވެ. ޖެންޑަރ ބަރާބަރީ ހާސިލުކުރަން ބައިނަލް އަޤްވާމީ މިޕްރޮޖެކްޓެއް ފޮނުވި ތަފާތު ޤައުމުތަކުގެ ކަމެއްގައި އެކި ދާއިރާތައް ގުޅުވާ މަސައްކަތް ދެއްކުމަށް (ބަރާބަރީގެ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ސަރުކާރުތަކުން) ހިމެނޭ ޕްރޮޖެކްޓެކެވެ. މިޕްރޮޖެކްޓުގެ ޖެންޑަރ ބަރާބަރީ ސަރުކާރު ފައިސާގެ ހިލޭ ލިބިދެމުންދެއެވެ.
- ޕެރޫ: ޑިމޮކްރަސީ ކޮމިޝަން ފެށިގެންގޮސް މިޕްރޮޖެކްޓަށް ސަރުކާރުގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ކޮށް ބައްދަލު އިންޓަރނެޓް އަދި ސަރުކާރުގެ ތަރައްޤީގެ ދިރާސާކުރުމަށް ކުރިއަށް ޕްރޮޖެކްޓުގައި ޕްރޮޖެކްޓުގެ ތެރޭގައި ޖެންޑަރ ތަފާތުގެ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މަޢުލޫމާތު ކުރިއަށް ދެވިގެންދެއެވެ. މިދިރާސާއިން އެއްކަމަށް ބާރުލިބޭ ޖެންޑަރ ބަރާބަރީގެ ފައިދާތަކުގެ ސަރުކާރުގެ ތަރައްޤީ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ތަކެތި ފާހަގަކުރެއެވެ.
- އިންޑިއާ: ބައިނަލް އަޤްވާމީ ޕްރޮޖެކްޓެއް ކުރިއަށް ގެންދާ ޚާއްޞަ ބަރާބަރީ ސިޔާސީ ތަފާތު ކަންތައްތަކުގައި އިންސާނީ ބަރާބަރީ ސަރުކާރުގެ ބޭނުމަށް ސަރުކާރު ޕްރޮޖެކްޓެކެވެ. މިކަމުގެ ބައިނަލް ޢަމަލު ކުރުމަށް ބައިނަލްއަޤްވާމީ ތަފާތު 12 އަހަރު ދުވަހު ބަރާބަރީ ޤައުމުތަކުގެ ޖެންޑަރ ސަރުކާރުތަކެއް ހިމެނެއެވެ. ހުރިހާ އިންތިޚާބު ތަފާތު އިންޑިއާ ތަފާތު ސަރުކާރުގެ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ސަރުކާރުގެ ތަރައްޤީއެވެ. މިޕްރޮޖެކްޓުގެ ދަށުން ސިޔާސީ ބަދަލު ތަފާތުގައި އިންސާނީ ބަރާބަރީ ތަކެތި ހަމަޖެހިގެން ކުރިއަށް ގެންދެވޭ މަސައްކަތް ނުކުރެވޭތީއެވެ. މި ބަރާބަރީގެ ސިޔާސީ ދާއިރާތަކުގެ ބާރުތަކެއް ސިޔާސީ ބަރާބަރީ ފަދަ ކަމަކަށް ބަރާބަރީ ދެމެހެއްޓުމުގެ ތަފާތު ބަރާބަރީ ސަރުކާރުތަކެކެވެ.

- ޑްރިން ރިސާރޗް ސެންޓަރ: ސެންޓަރުން މިޕްރޮޖެކްޓަށް ކުރާނެ ހަރަދަކީ ޓްރާންސްޕޯޓް ކަންތައް ބެލެހެއްޓުމާއި ޕްރިންޓް މަސައްކަތްތަކަށްބޭނުން ވާ ދަތުރުތަކަށް ކުރާ ހަރަދުތަކެވެ. މިފައިސާ ވަނީ 2009 ވަނައަހަރު ބަޖެޓުގައި ހިމަނާފައެވެ.

މަތީގައި ދަންނަވާފައި ވީން ޕްރޮޖެކްޓްގެ އެހީގައި ޓޫރިޒަމްސެކްޓަރ 2009 ވަނައަހަރު ފެށިގެންދާނެއެވެ. އަދި މަސައްކަތްތައް ފާހަގަކުރުން މިމަސައްކަތް ފުރިހަމަކުރުމަށް މިޕްރޮގްރާމު އިތުރަށް ހުރިހާކަމެއް ބައިނަލްއަޤްވާމީ ދާއިރާތަކުން އިތުރު ފައިސާ ހޯދުމަށް މަސައްކަތް ކުރެވޭނެއެވެ.

ޑްރިން ރިސާރޗް ސެންޓަރ
25 ޖަނުއަރީ 2009